

Δευτέρα 12/12/2022

Σελήνη, 66 Ερωτήσεις (2021)

ΣΕΛΗΝΗ, 66 ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

Σκηνοθεσία – Σενάριο : Ζακλίν Λέντζου
Ηθοποιοί: Σοφία Κόκκαλη, Λάζαρος Γεωργακόπουλος, Μαρία Ζορμπά, Νικήτας Τσακίρογλου.

Φωτογραφία: Κωνσταντίνος Κουκουλιός
Μοντάζ: Σμαρώ Παπαευσταθίου
Μουσική: Ντελφίν Μαλοσενά
Χώρα: Ελλάδα, Γαλλία (Έγχρωμη)
Δάρκεια: 109΄

Πρώτη προβολή: 7.00 μ.μ.
Δεύτερη προβολή: 9.30 μ.μ.

Διακρίσεις: 6 Βραβεία και 12 Υποψηφιότητες Berlin International Film Festival 2022, 2 Υποψηφιότητες για βραβεία Καλύτερης ταινίας και Encounters Festival du nouveau cinéma 2021, Βραβείο καλύτερης ηθοποιού στη Σοφία Κόκκαλη, Hellenic Film Academy Awards 2022, 2 βραβεία, Καλύτερου ηθοποιού και Μοντάζ, Reykjavik International Film Festival 2021, Βραβείο Νέου Ορίζοντες στη Ζακλίν Λέντζου Sarajevo Film Festival 2021, Βραβείο Cineuropa στη Ζακλίν Λέντζου Seville European Film Festival 2021, Βραβείο Καλύτερης ταινίας

Ισως η καλύτερη ελληνική ταινία της φετινής περιόδου με μια Σοφία Κόκκαλη για Οσκαρ (Δημ. Δανίκας)

Το μεγάλο μήκος ντεμπούτο της Ζακλίν Λέντζου. Παγκόσμια πρεμιέρα στο διαγωνιστικό τμήμα Encounters της Berlinale 2021, Βραβείο Καλύτερης Ταινίας στο Φεστιβάλ του Ρέικιαβικ, Βραβεία ερμηνείας για τη Σοφία Κόκκαλη σε Μόντρεαλ και Θεσσαλονίκη.

Η «Σελήνη, 66 Ερωτήσεις» είναι σύμφωνα με τον υπό-24

τιτλό της «μια ταινία για την αγάπη, την κίνηση, τη ροή (και την έλλειψη αυτών)».

Είναι μια ταινία για τους οικογενειακούς δεσμούς, για τα μυστικά που όταν τα κουβαλάς καιρό γίνονται βαρύ φόρτωμα όχι μόνο για την ψυχή αλλά και για το σώμα. Είναι μια ταινία για το πώς μπορείς να ανακαλύψεις βαθιά και απροσδόκητα πράγματα για τους ανθρώπους που νομίζεις ότι γνωρίζεις. Είναι μια επιβεβαίωση πως **η αληθινή αγάπη θα μας βρει** (και θα την βρούμε) στο τέλος, ακόμη κι αν το να φτάσεις ως εκεί είναι μια διαδρομή συχνά επώδυνη και δίχως καμιά αμφιβολία αχαρτογράφητη. Η Αρτεμής, η ηρωίδα της ταινίας, επιστρέφει από το Παρίσι πίσω στο πατρικό της σπίτι μετά από χρόνια απουσίας, καθώς μια σοβαρή ασθένεια χτυπά τον πατέρα της, Πάρι, και η φροντίδα της τουλάχιστον μέχρι να οργανωθεί καλύτερα η καθημερινότητά του, είναι απολύτως απαραίτητη. Είναι καλοκαίρι και η μητέρα της, χωρισμένη χρόνια, φεύγει για διακοπές με τον σύντροφό της και δεν μπορεί, ούτε είναι διατεθειμένη να βοηθήσει. Ο Πάρις είναι για εκείνη ο αυστηρός απόμακρος γονιός των παιδικών της χρόνων, και την ίδια στιγμή ένας τσακισμένος, αβόητος άντρας που την έχει ανάγκη. Κυρίως όμως είναι ένα αίνιγμα που η ενήλικη πλέον Αρτεμής θα δοκιμάσει να λύσει, ακόμη κι αν τα στοιχεία για την αποκρυπτογράφηση του, θα πέσουν στα χέρια της εντελώς τυχαία.

Η «Σελήνη, 66 Ερωτήσεις» δραματίζεται στον παράξενο μη-χρόνο του ελληνικού καλοκαιριού, που γίνεται ακόμη πιο αλλόκοτος από τη συνθήκη που βιώνει η ηρωίδα του: από τη μια απόπειρα ανέμελων στιγμών στην πισίνα κι από την άλλη βουτιά στα σκοτεινά νερά των οικογενειακών μυστικών. Από την μια πιγκ-πονγκ με τους φίλους της και από την άλλη καρδιές και αισθήματα που βιώνουν τα δικά τους δυνατά χτυπήματα. Η Ζακλίν Λέντζου συνθέτει αυτές τις αντιφάσεις, μικρές στιγμές χαμηλότονης μελαγχολίας, **άδεια μα γιγαντιαία συναισθήματα**, μικρές εικόνες απροσδόκητης ομορφιάς της καθημερινότητας, αναμνήσεις σε φθαρμένες

βιντεοκασέτες, μουσικές και (λίγες) λέξεις, σε ένα ταυτόχρονα χειροποίητο αλλά περίτεχνο κινηματογραφικό μωσαϊκό, που σε αφήνει να κοιτάξεις τις «ενώσεις» του μα που αποκαλύπτει μια μεγαλύτερη εικόνα κι ένα ψυχολογικό τοπίο που δεν μπορεί παρά να σε κάνει να νιώσεις.

Κατά στιγμές γεμάτη αγκάθια αλλά αναπολογητικά συναισθηματική, η ταινία μπορεί να αλλάζει ταχύτητες, από το θλιμμένα **αστείο** στο σαρωτικά **συγκινητικό**, κι από το πικρό στο απόλυτα **τρυφερό**, συχνά στο χρόνο της ίδιας σκηνής με τρόπο απόλυτα φυσικό. Μπορεί να αφήνει τις πιο σημαντικές αποκαλύψεις της εκτός του πλάνου και να κρατά την κορύφωσή της γραμμένη σε ένα γράμμα που ο θεατής δεν διαβάζει ποτέ, αλλά ακόμη κι έτσι δεν χάνει τίποτα από την αποτελεσματικότητά της και τον αντίκτυπο που έχει πάνω σου. Όπως το ουράνιο σώμα του οποίου το όνομα δανειάζεται για τον τίτλο της, αυτή η Σελήνη κρατά τα μυστικά της για τον εαυτό της, αλλά η δύναμή της σε επηρεάζει με τρόπους που δεν περιμένεις.

Η Ζακλίν Λέντζου είχε δείξει ήδη πως κατέχει τη γραμματική μιας δικής της κινηματογραφικής και συναισθηματικής γλώσσας, ήδη από τις εξαιρετικές της μικρού μήκους («Αλεπού», «Hiwa», «Εκτορας Μαλό, Η Τελευταία Μέρα της Χρονιάς», «Το Τέλος του Πόνου (Μια Πρόταση)»), κι εδώ επιβεβαιώνει πως μπορεί να συνθέσει τις ιδέες της και τις αναφορές της (στις ευχαριστίες συναντάμε τον Γκούσταβ Ντόιτς, τον Ρολάν Μπαρτ και τη Σαντάλ Ακερμάν), σε κάτι ιδιαίτερο και αποτελεσματικό. Ξέρει επίσης να καθοδηγήσει τους ηθοποιούς της σε σπουδαίες ερμηνείες - ακόμη κι αν δεν τους δίνει αβάντες που θα έκαναν την δουλειά τους πιο εύκολη, ακόμη κι αν η παρουσία τους στην οθόνη είναι φευγαλέα όπως αυτή του Νικήτα Τσακίρογλου ή της Μαρίας Ζορμπά.

Η Σοφία Κόκκαλη κι ο Λάζαρος Γεωργακόπουλος, από την άλλη, σηκώνουν στους ώμους τους, αβίαστα, όλο το βάρος της ταινίας και δίνουν υπέροχες, διακριτικές αλλά σπουδαίες ερμηνείες σε δυο ρόλους γεμάτους δυσκολίες.

Το αποτέλεσμα είναι ένα φιλμ που σε κάνει να ακολουθείς με κάποιο τρόπο την ίδια διαδρομή με την ηρωίδα του, ξεκινώντας από το ερευνητικό ενδιαφέρον μιας ελαφρώς απροσπέλαστης αρχής, που κρύβεται πίσω από εικόνες ενός ομιχλώδους παρελθόντος και διαλόγων off camera, **φέρνοντας σε στο τέλος σε κάτι σαν μια ανακουφιστική, μακριά αγκαλιά που λείπει όσα οι λέξεις δεν μπορούν να πουν και που είναι εξαιρετικά πολύτιμη και αναγκαία ακόμη κι αν άργησε πολύ.**

ΓΙΩΡΓΟΣ ΚΡΑΣΣΑΚΟΠΟΥΛΟΣ

Σκηνοθέτης εξαιρετικών μικρού μήκους, η Ζακλίν Λέντζου διαθέτει αφηγηματική ευρηματικότητα, όχι όμως και τη σεναριακή δυναμική να υποστηρίξει μια ευαίσθητη, αλλά δραματουργικά γυμνή και προβλέψιμη ιστορία οικογενειακής συμφιλίωσης.

Η Ζακλίν Λέντζου είναι μια σκηνοθέτης ιστοριών –ως επί το πλείστον γυναικείας– ενηλικίωσης και χειραφέτησης. Με “λοξή”, post weird σκηνοθετική ματιά και μέσα από μια σειρά πολυβραβευμένων στα μεγαλύτερα διεθνή φεστιβάλ μικρού μήκους ταινιών [“Αλεπού”, “Εκτορας Μαλό: Η Τελευταία Μέρα της Χρονιάς”, “Το Τέλος του

Πόνου (Μια Πρόταση)” “Hiwa”] αναζητά τρόπους προσανατολισμού των νεαρών ηρώων της σε έναν ακατανόητο κόσμο ενηλίκων, ο οποίος τους περικυκλώνει μέσα από ασφικτικές ή αποξενωμένες οικογενειακές σχέσεις. Ακόμα κι όταν οι άνθρωποι κοιτούν στα μάτια δυσκολεύονται να συνεννοηθούν, γι’ αυτό και οι παρείστικες στιγμές ξενοιασής μοιάζουν το ίδιο ανούσιες και κοινότοπες με τις τυπικές οικογενειακές συγκεντρώσεις. Οι απαντήσεις αναζητούνται παντού γύρω, ακόμα και στον ουρανό (το φεγγάρι και τα αστέρια είναι διαρκώς παρόντα στα πλάνα της Λέντζου), αλλά τελικά περιμένουν μέσα μας, έτοιμες να αποκαλυφθούν λυτρωτικά. Στο μεγάλο μήκος ντεμπούτο της, η 33χρονη σκηνοθέτης εμπιστεύεται στη Σοφία Κόκκαλη, σταθερή πρωταγωνίστρια της, το ρόλο της Άρτεμης, η οποία επιστρέφει από το Παρίσι στο πατρικό της ύστερα από χρόνια απουσίας. Προσβεβλημένος από πολλαπλή σκλήρυνση, ο πατέρας της Πάρις χρειάζεται καθημερινή φροντίδα και η χωρισμένη μητέρα της έχει φέριε διακοπές, απρόθυμη να συνδράμει. Για την Άρτεμη, ο Πάρις, όπως τον προσφωνεί, παραμένει ο απόμακρος, ασυτηρός και λιγομίλητος γονιός των παιδικών της χρόνων. Τώρα έχει μια τελευταία ευκαιρία να τον πλησιάσει και να επαναξιολογήσει το τραυματικό παρελθόν της, αλλά εκείνος παραμένει εσωστρεφής και απροσπέλαστος.

Η ταινία μοιάζει με άτυπη συνέχεια του “Εκτορας Μαλό: Η Τελευταία Μέρα της Χρονιάς”, όπου η μοναχική Σοφία (Κόκκαλη) προσπαθούσε κι αυτή να βρει τη θέση της σε ένα αποξενωμένο ενήλικο σύμπαν. Ο πατέρας απόμακρος, ένα όνειρο που ζητά αποκρυπτογράφηση, ένας νυχτερινός ουρανό που κρύβει σιωπηλώς τα μυστικά του. Μοτίβα τα οποία επαναλαμβάνονται αυτούσια και στη “Σελήνη...”, προς την οποία μοιάζουν να απευθύνονται –ακόμα και μέσα από τις κάρτες ταρό, οι οποίες εμφανίζονται ως “τίτλοι” των άτυπων κεφαλαίων– οι απαντώντες (66;) ερωτήσεις της Άρτεμης. Η Κόκκαλη, ηθοποιός που δεν αφήνει κανένα χαρακτήρα της απροσπάτετο, ζει την ψυχολογική σύγχυσή της και συμπάσχει με τις υπαρξιακές απορίες της. **Η ευρηματικά εναλλακτική αφήγηση της Λέντζου αναδεικνύει την ευαισθησία της, αλλά η προσωπική ιστορία της Άρτεμης είναι δραματουργικά ισχυρή και η πορεία της προς την πολλαπλή συμφιλίωση απολύτως προβλέψιμη.**

Τόσο που σε ένα δράμα ατμόσφαιρας και διηγηματικής έλλειψης χρειάζεται να επιστρατευτεί ένα εύκολο σεναριακό τρικ (η αποκάλυψη ενός καλά κρυμμένου προσωπικού μυστικού) για να κλείσουν όλοι οι λογαριασμοί με τον πιο συγκαταβατικό κι ανώδυνο τρόπο.

ΧΡΗΣΤΟΣ ΜΗΤΣΗΣ

ΖΑΚΛΙΝ ΛΕΝΤΖΟΥ

Σκηνοθέτης, Σεναριογράφος, Ηθοποιός, Μοντέζ και Παραγωγός.

Φιλμογραφία: 2021 Σελήνη 66 ερωτήσεις, 2020 Το τέλος του πόνου (Μια πρόταση, Short), 2018 Έκτορας Μαλό: Η τελευταία μέρα της χρονιάς (Short), 2017 Hiwa (Short), 2016 Αλεπού (Short), 2016/IV Luz (Short), 2013 Thirteen Blue (Short), 2011 And the Kid (Short), 2011 Insights: A Cine-poem on Vision (Doc. short).